

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บริบทในประเทศกำลังพัฒนานั้นชุมชนชนบทหรือชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญยิ่งต่อสถานะและแนวโน้มการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นโยบายความสำคัญมาจากเหตุผลสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก ชุมชนชนบทเป็นแหล่งรวมของประชากร ส่วนใหญ่ของประเทศ ประการที่สอง ชุมชนชนบทเป็นฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงระบบการผลิตของประเทศ และประการที่สาม ชุมชนชนบทเป็นแหล่งกำเนิดและดำรงอยู่ของวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังนั้นการพัฒนาชุมชนชนบทให้พัฒนาต่อไปอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืนจึงเป็นปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของการพัฒนาประเทศโดยรวม (สมบัติ พันธิวิศิษฐ์, 2558, หน้า 1)

การพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสร้างคุณค่าใหม่ สะท้อนออกมาเป็นพลังของการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาจากคนในชุมชนที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาแก้ไขปัญหา เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยนำปัญหาามาวิเคราะห์ กำหนดกิจกรรม และดำเนินงานตามความสามารถของชุมชน โดยพึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม จึงต้องมุ่งเสริมสร้างความสามารถในการจัดการปัญหาของชุมชนโดยชุมชน และเพื่อชุมชน ใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นศักยภาพของชุมชน มาสร้างกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนร่วมกัน โดยการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเป็นรากแก้วของการแก้ไขปัญหา เป็นโอกาสในการแสดงศักยภาพโดยกระบวนการทำงาน ภายใต้หลักการวิธีการพัฒนาชุมชน และเป็นการปลุกกระแสชุมชนให้มีความตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเอง (นิศรา จันท์เจริญสุข, 2555, หน้า 2)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) (The Lao People's Democratic Republic of Lao PDR) เมืองหลวง คือ นครหลวงเวียงจันทน์ ติดต่อกับประเทศ

ไทยทางทิศตะวันตก โดยประเทศลาวมีพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทย คือ 236,800 ตารางกิโลเมตร พื้นที่กว่าร้อยละ 90 เป็นภูเขาและที่ราบสูง และไม่มีพื้นที่ส่วนใดติดทะเล ปัจจุบันปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม โดยมีประชากร 6.4 ล้านคน ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาหลัก แต่ก็มีคนที่พูดภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสได้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ชาวลาวมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่หรูหราฟุ่มเฟือย รักสบาย รู้จักพอ ไม่ใช่คนขี้เกียจแต่ใช้ชีวิตแบบสบาย ๆ ไม่เร่งรีบ ไม่โลภ ส่วนใหญ่มีกำลังซื้อไม่สูง มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจน้อย การตัดสินใจซื้อสินค้าเน้นพิจารณาจากประโยชน์การใช้งานเป็นสำคัญ ด้านอาหารการกิน ชาวลาวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมทางอาหารจากฝรั่งเศสมากพอสมควร แต่อาหารท้องถิ่นก็ยังคงเป็นที่นิยมแพร่หลายเป็นหลัก นิยมทำอาหารทานเองที่บ้าน หากออกไปทานอาหารที่ร้านอาหารต้องเป็นโอกาสพิเศษ และเลือกทานในร้านอาหารระดับกลางถึงสูง ซึ่งยังมีให้เลือกน้อย เมืองหลวงเวียงจันทน์ เป็นเมืองที่กำลังโต การก่อสร้างมีมากขึ้น ประชาชนในเมืองโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นติดตามกระแสแฟชั่นสมัยใหม่จากไทย สื่อโทรทัศน์ของไทยมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้า สินค้าด้านเครื่องแต่งกาย และการดูแลสุขภาพได้รับความนิยมมากขึ้นในกลุ่มคนที่มีกำลังซื้อสูง ชาวลาวไม่นิยมสินค้าเงินผ่อนมักเก็บออมแล้วซื้อเงินสด ชาวลาวยังมีทัศนคติที่ไม่ดีกับสินค้าเงินผ่อนอยู่ สินค้าอุปโภคบริโภคในตลาดยังมีให้เลือกไม่หลากหลายนักในขณะที่ตลาดมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากไทย จีน และเวียดนาม แต่ถ้าเป็นกลุ่มสินค้าที่ใช้บริโภค ของกินของใช้ สินค้าที่ใช้กับร่างกาย และมีผลต่อสุขภาพ ชาวลาวเชื่อถือในคุณภาพ ความปลอดภัย และนิยมสินค้าไทยมากกว่าสินค้าจากจีน และเวียดนาม (พนิตา สุมณฑา, 2558)

วิถีชีวิตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังคงยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษสืบทอดต่อ ๆ กันมา คือ ยังคงใช้วิถีชีวิตอยู่แบบเดิม ๆ เหมือนในอดีต ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกมากนัก คืออยู่แบบเรียบง่าย ไม่เร่งรัดสบาย ๆ มีวิถีชีวิตอิงอยู่กับธรรมชาติคนส่วนใหญ่จะทำเกษตรกรรม เป็นอาชีพเลี้ยงชีวิต และยังอยู่ร่วมกันอย่างสงบ ไม่วุ่นวาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอีกอย่างยังคร่ำครึต่อพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด ชาวลาวช่วยกันรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายได้ดี โดยผู้หญิงชาวลาวจะนุ่งซิ่นในชีวิตประจำวัน และเด็กนักเรียนเป็นเด็กนักเรียนที่มีวินัย มีอัธยาศัยดี น่ารัก มีความเชื่อฟัง (ว่านอนสอนง่าย) เป็นเด็กนักเรียนที่มีความสุภาพ อ่อนน้อม แต่ไม่อ่อนแอ ค่อยพูดค่อยจา อ่อนหวาน นิมนวล

แขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงที่มีพื้นที่และจำนวนประชากรมากที่สุด ใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยตั้งอยู่ในแนวเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor) ที่เชื่อมระหว่างดานัง - สะหวันนะเขต - มุกดาหาร - แม่สอด - ย่างกุ้ง และต่อไปยังประเทศอินเดีย โดยมีทางหลวงหมายเลข 9 เชื่อมต่อกับเวียดนามตอนกลาง มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างประเทศแห่งที่ 2 เชื่อมต่อกับจังหวัดมุกดาหาร ของประเทศไทย แขวงสะหวันนะเขตตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของ ส ป ป ลาว ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ 480 กิโลเมตร มีพื้นที่ 13.6 ล้านไร่ เป็นที่ราบ ร้อยละ 58.5 เนินเขา และภูเขาร้อยละ 41.5 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 เมือง ได้แก่ ไกสอนพมวิหาน อุทุมพอน อาตสะพังทอง ฟิน เซโปน วิละบูลลี สองคอน นอง จำพอน ท่าปางทอง ชนบูลลี ไชบูลลี อาตสะพอน ไชพูทอง และพะลานไซ แขวงสะหวันนะเขตมีสภาพ ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ป่าไม้ ประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีป่าสงวนแห่งชาติที่ สำคัญ 3 แห่ง คือ ป่าสงวนแห่งชาติภูซ้างแฮ่ ดงภูเวียง และดงสีทวน มีแม่น้ำหลายสายไหล ผ่าน และสามารถใช้น้ำได้ตลอดปี ซึ่งเหมาะกับการทำกิจกรรม เลี้ยงสัตว์ การทำแหล่ง ท่องเที่ยวธรรมชาติ และทำเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ เช่น แม่น้ำโขง เซบั้งเหียง เซบั้งไฟ เซลละนอง เซกอก เซจำพอน และเซน้ำน้อย เป็นต้น ประชากรที่อาศัยอยู่ในแขวงสะหวันนะเขต มี จำนวนประมาณ 937,907 คน ประกอบไปด้วย 11 ชนเผ่า คือ ลาวลุ่ม ผู้ไท ไทดำ กะตาง มังกอง จาลือ ละวา ลาวสวย ปาโกะ กะเลิง และ ตะอ้อย โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม (ศูนย์ศึกษาการค้ำระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2557, หน้า 7-8)

ชุมชนบ้านผักชะ เมืองไกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นชุมชนกึ่งชนบท กึ่งเมือง ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผล สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน - เซโน มีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบ มีส่วนร่วม และการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ทำให้เกิดศรัทธาในตัวเอง (Self - esteem) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self - confidence) และความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) นำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้ (Self - help) เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มี การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ประหยัด อดออม เอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนร่วมกันรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน เกิดความสมดุลในการประกอบ

อาชีพที่หลากหลาย ประชาชนในชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข และสามารถพึ่งตนเองได้ มีการจัดการทรัพยากรภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ดำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ที่มีมาอย่างยาวนาน (แผนพัฒนาบ้านฝักชะ,ปีพ.ศ. 2560)

ชุมชนบ้านฝักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ได้มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเชิงรูปธรรม จนได้รับการยอมรับจากกลุ่มองค์กรเครือข่ายประชาชน เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนต่าง ๆ เข้ามาเยี่ยมชมนและศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ตัวกลุ่มชาวบ้านเอง ที่ตระหนักในปัญหา และร่วมเรียนรู้แนวทางแก้ไขปัญหามาด้วยกัน ทำให้พบหนทางที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญห และการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน แต่เท่าที่ผ่านมาในบางครั้งการบริหารงานด้านการพัฒนาชุมชน ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ขาดความมีประสิทธิภาพในการบริหารด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และด้านสาธารณสุขเป็นต้น และที่ผ่านมาไม่เคยมีการประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านจากหน่วยงานต่าง ๆ ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนบ้านฝักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป (แผนพัฒนาบ้านฝักชะ,ปีพ.ศ. 2560)

จากหลักการ และเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “ประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้าน ของชุมชนบ้านฝักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ว่ามีการเพื่อกการพัฒนาอยู่ในระดับใด การบริหารจัดการชุมชนเป็นอย่างไร ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือไม่ และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการพัฒนาหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต แตกต่างกันหรือไม่ ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. แนวทางในการพัฒนาการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้าน ของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้าน ของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ผลจากการวิจัยที่ได้ สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาหมู่บ้าน ของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ให้ประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวนประชากรทั้งหมด 2,913 คน (สถิติจำนวนพลเมืองของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ปี พ.ศ. 2560)

1.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 360 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973, p.127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัดน์กุล, 2552, หน้า 32) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเชิงคุณภาพได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน ของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ประกอบด้วย

- 2.1 เพศ
- 2.2 อายุ
- 2.3 ระดับการศึกษา
- 2.4 อาชีพ
- 2.5 รายได้

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ประกอบด้วย 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านการเมืองการปกครอง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง ระหว่าง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561

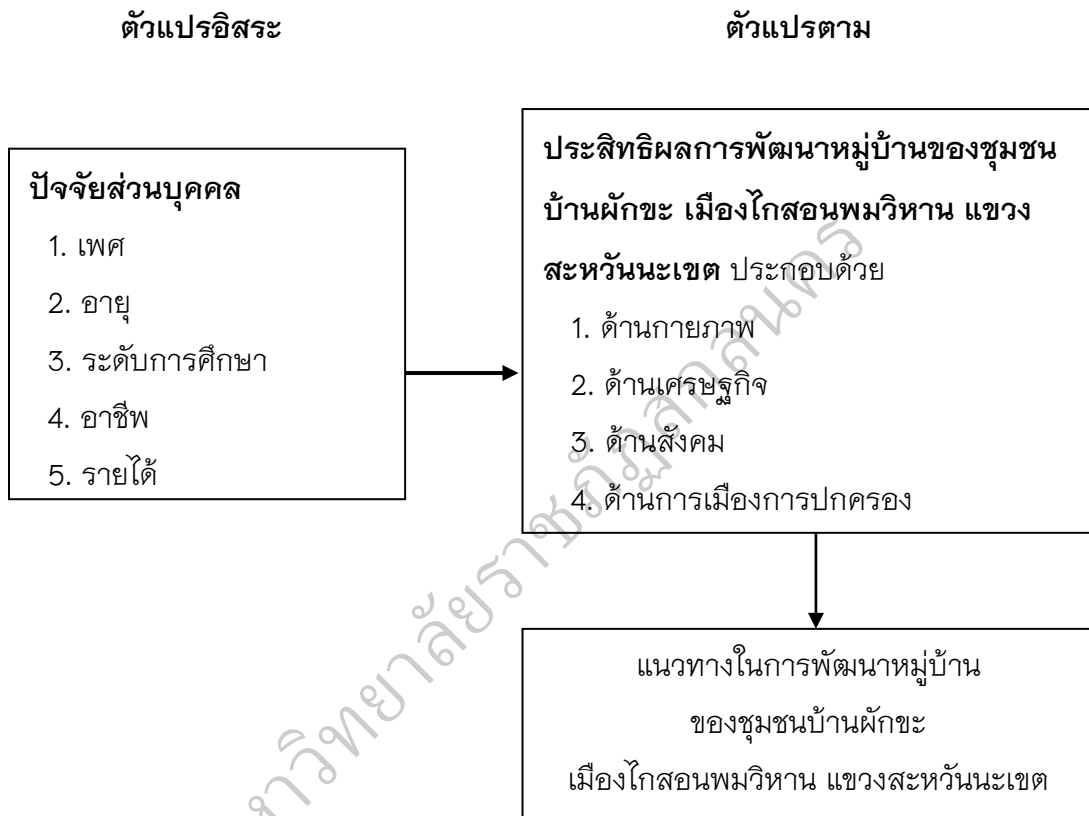
4. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับมิติของการบริหารการพัฒนาชนบท ของสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550, หน้า 49 – 52 อ้างถึงในชาติชัย อุดมกิจมงคล, 2557, หน้า 34) และตัวชี้วัดเพื่อติดตามการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหลัก Themes และ Subthemes ของกรรมาธิการสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Commission on Sustainable Development : UNCS, 2001 อ้างถึงใน วิชิต หล่อจ๊ะระชุนท์กุล และ จิราวัลย์ จิตรถเวช, 2556) มาประยุกต์และบูรณาการเพื่อ

กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่วิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านการเมืองการปกครอง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อตอบปัญหาการวิจัย และกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1.1 เพศ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

1.2 อายุ หมายถึง ระดับอายุของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) อายุไม่เกิน 30 ปี 2) อายุ 31-45 ปี 3) อายุ 46-60 ปี และ 4) มากกว่า 60 ปี

1.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา/ปวช. 3) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส. และ 4) ปริญญาตรีขึ้นไป

1.4 อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรกร 2) ค้าขาย 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ 4) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และ 5) อาชีพอื่น ๆ

1.5 รายได้ หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ไม่เกิน 250,000 กีบ (ไม่เกิน 1,000 บาท) 2) 250,001-500,000 กีบ (1,001-2,000 บาท) 3) 500,001-1,000,000 กีบ (2,001-4,000 บาท) และ 4) ตั้งแต่ 1,000,001 กีบ ขึ้นไป (ตั้งแต่ 4,001 บาท ขึ้นไป)

2. ประสิทธิผลการพัฒนาหมู่บ้าน หมายถึง ผลสำเร็จอันเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการเมืองการปกครองในหมู่บ้าน รวมทั้งการพัฒนาความคิด ความสามารถของประชาชนให้เกิดความเชื่อมั่น ช่วยเหลือตนเอง เพื่อบ้าน และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยความร่วมมือของราษฎรและภาครัฐ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักชะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านกายภาพ หมายถึง การที่ชุมชนมีการก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนหนทางเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยในการใช้สัญจรไปมา มีการจัดเตรียมน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค มีการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอ มีการขยายเขตไฟฟ้าส่องสว่างทั่วถึง มีการซ่อมแซมและบำรุงรักษาสมาเสมอ มีการจัดการระบายน้ำภายในพื้นที่ให้มีการระบายน้ำได้ดี มีการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และมีการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย มีการจัดกิจกรรม

สร้างการประหยัดต่อคอม ประชาชนในชุมชนจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับ – รายจ่าย มีการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ประชาชนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (ODOP) และการรวมกลุ่มอาชีพ การสร้างและขยายเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการแปรรูปวัตถุดิบ ในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่า

2.3 ด้านสังคม หมายถึง การที่ชุมชนให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ กิจกรรมผู้พิการและด้อยโอกาส การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบของเยาวชนและวัยทำงานที่ขาดโอกาส การส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการกีฬาให้เด็กและเยาวชน การส่งเสริมบริการสาธารณสุขให้ประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนลดละเลิกอบายมุข การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และการส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรมอันดีของครอบครัวและชุมชน

2.4 ด้านการเมืองการปกครอง หมายถึง การที่ชุมชนมีการจัดกิจกรรมเวทีประชาคมหมู่บ้านให้เป็นแหล่งพบปะของชุมชนเพื่อการพบปะสังสรรค์พัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ประชาชนในชุมชนมีจิตสำนึกในการช่วยเหลือประชาชนและชุมชนเมื่อมีภัยพิบัติต่าง ๆ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการพัฒนาชุมชน ประชาชนในชุมชนมีความกระตือรือร้นในการติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิของตนเอง เคารพกฎหมายบ้านเมือง มีความซื่อสัตย์เคารพกฎระเบียบทางสังคม และปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

3. การพัฒนาหมู่บ้านด้านกายภาพ หมายถึง การพัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านเมือง เน้นการวางแผนและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม การก่อสร้างโครงสร้างและบริการพื้นฐานต่าง ๆ แก่ประชาชนให้เพียงพอกับความต้องการ ตลอดจนการดำเนินการออกมาตรการเพื่อควบคุมและรักษาสิ่งแวดล้อม

4. การพัฒนาหมู่บ้านด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาหมู่บ้านด้านเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนจำแนกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ การกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ การพัฒนาพื้นที่ทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนแหล่งเงินทุน

5. การพัฒนาหมู่บ้านด้านสังคม หมายถึง การใช้ทรัพยากรทางการบริหารผ่านการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเอง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ความไม่รู้ ได้รับความเป็นธรรม และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีตลอดจนมีความพึงพอใจในชีวิตและความเป็นอยู่ของตน ประเด็นที่สำคัญ คือ คุณภาพชีวิต การเคหะ การศึกษา การสาธารณสุข และการสวัสดิการสังคม รวมถึงการส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น

6. การบริหารการพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง หมายถึง การพัฒนาหมู่บ้านทางด้านการเมืองและการบริหาร เป็นการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การพัฒนาระบบการเมืองให้มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกฎหมายของประเทศ การพัฒนาปรับปรุงสมรรถนะทางการบริหารให้สามารถบริหารและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัดและตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างเป็นธรรม เกิดความพึงพอใจสูงสุด

7. แนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ ข้อเสนอแนะของการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ที่ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้จากบทสรุปของงานวิจัย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนบ้านผักขะ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้ดีขึ้น